

JÄRJESTÖJEN TILANNEKUVAKYSELY – MARRASKUU 2020

SPR Savo-Karjalan piiri

13.11.2020

Taustaa

SPR Savo-Karjalan piiri on kerännyt maaliskuusta 2020 alkaen järjestöjen tilannekuvaa Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savon alueella yhdistyksille suunnatulla määrääjoin toistuvalla nettikyselyllä. Tilannekuvan kokoaminen on osa SPR:lle kuuluvaa Sosiaali- ja Terveysministeriön kanssa sovittua sotejärjestöjen poikkeusolojen koordinaatiotehtävää.

Kyselyn kautta nousevaa alueen järjestöjen tilannekuvaa välitetään SPR:n valtakunnallisen raportoinnin mukana STM:lle ja Valtioneuvoston tilannekeskukselle sekä SPR Savo-Karjalan piirin kautta Pohjois-Karjalan valmiussihteeristölle ja Siun Sotelle sekä Pohjois-Savon valmiustoimikunnalle ja Kuopion kaupungille (Pohjois-Savon sosiaalipäivystys). Tilannekuvaa (kyselyn vastauksia) toimitetaan viranomaisille analysoimattomana ja sen mukana ei toimiteta yksittäisen yhdistyksen tunnistettavia tietoja kuin viranomaisen pyytessä, mikäli yhdistys on antanut kyselyn vastauksissaan luvan.

Kevään ja kesään aika kyselyyn on osallistunut noin 200 eri yhdistystä. Yhdistyskenttä on sirpaleinen ja maakuntien alueella toimii reilut 7000 erilaista yhdistystä, joten kyselyn edustavuus on rajallinen eikä siitä voi tehdä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Kyselyihin vastasi Vapepa- ja sotejärjestöjä sekä harraste-, kulttuuri ja nuorisojärjestöjä eri puolilta maakuntia suurimman osan keskittyessä kuitenkin suurempiin taajamiin. Kyselyyn vastanneet yhdistykset ovat kuitenkin etupäässä niitä yhdistyksiä, joilla on ollut ja on edelleen jonkinlaista auttamistoimintaa tai -valmiutta koronatilanteen aikana.

Keväällä kyselyn painopiste oli enemmän vastaushetkellä käynnissä olevassa auttamistoiminnassa. Kyselyssä esille tuotuja auttamistoimintoja on koottu maakunnallisesti korona-apusivuille nettiin yhteistyössä Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen (Jelli-järjestötietokanta) ja Pohjois-Savon Sosiaaliturvayhdistyksen (pohjoissavolaiset.fi-sivusto) kanssa. Pohjois-Karjalan osalta yhteistyö jatkuu syksyllä, Pohjois-Savossa etsitään jatkorahoitusta tai vaihtoehtoista järjestämistapaa sivuston ylläpitämiseksi.

Syksyn 2020 aikana kysely toteutetaan kerran kuussa aina kuukauden ensimmäisen viikon aikana, vaikka valmiuslaki ei olekaan tällä hetkellä voimassa. Kyselyn tavoitteena on kartoittaa järjestökentän auttamisvalmiutta ja ympäristöstään tekemiä havaintoja sekä seurata niiden havaitsemia muutoksia ilmapiiirissä ja avuntarpeessa tilanteen edetessä.

Lisätiedot ja yhteydenotot

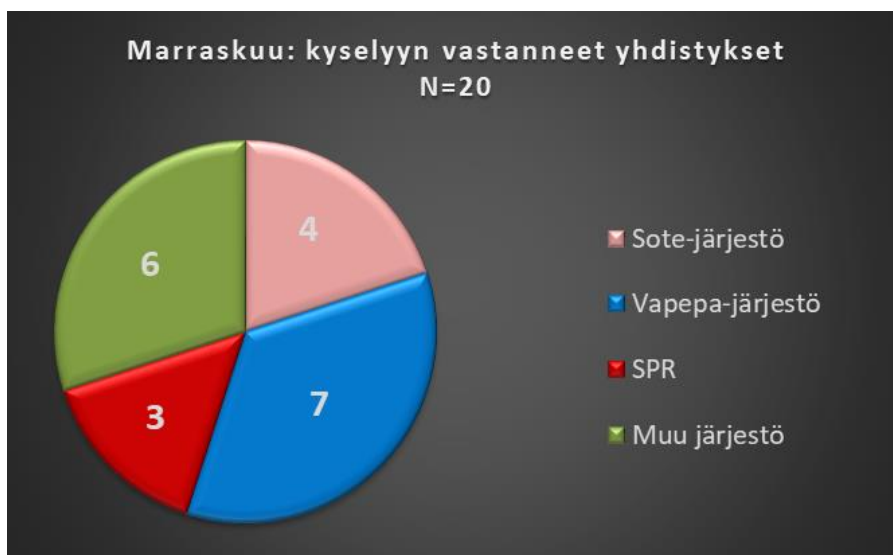
Mika Korppinen
valmiuspäällikkö
SPR Savo-Karjalan piiri
p. 0400 648 268
mika.korppinen@punainenristi.fi

SPR Savo-Karjala piiritoimisto
p. 0400 158 390
saka.osastontuki@punainenristi.fi
avoinna arkisin klo 9-15

MARRASKUUN TILANNEKUVAKYSELYN VASTAUKSET

Kyselyyn vastanneiden alueellinen jakauma

Kyselyyn vastanneet yhdistykset luokituksen mukaan

Kyselyyn vastasi vastausaikana 2.-8.11.2020. Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueelta yhteensä 20 yhdistystä. Vastanneissa yhdistyksessä oli jälleen useampia uusia vastaajia, jotka eivät olleet vastanneet syys- ja lokakuun kyselyihin. Vastaajien järjestöjakauma oli suunnilleen sama kuin lokakuun kyselyssä, sote-järjestöjä oli 20% vastaajista ja Vapepa-järjestöjä yhteensä 50% (SPR ja Vapepa).

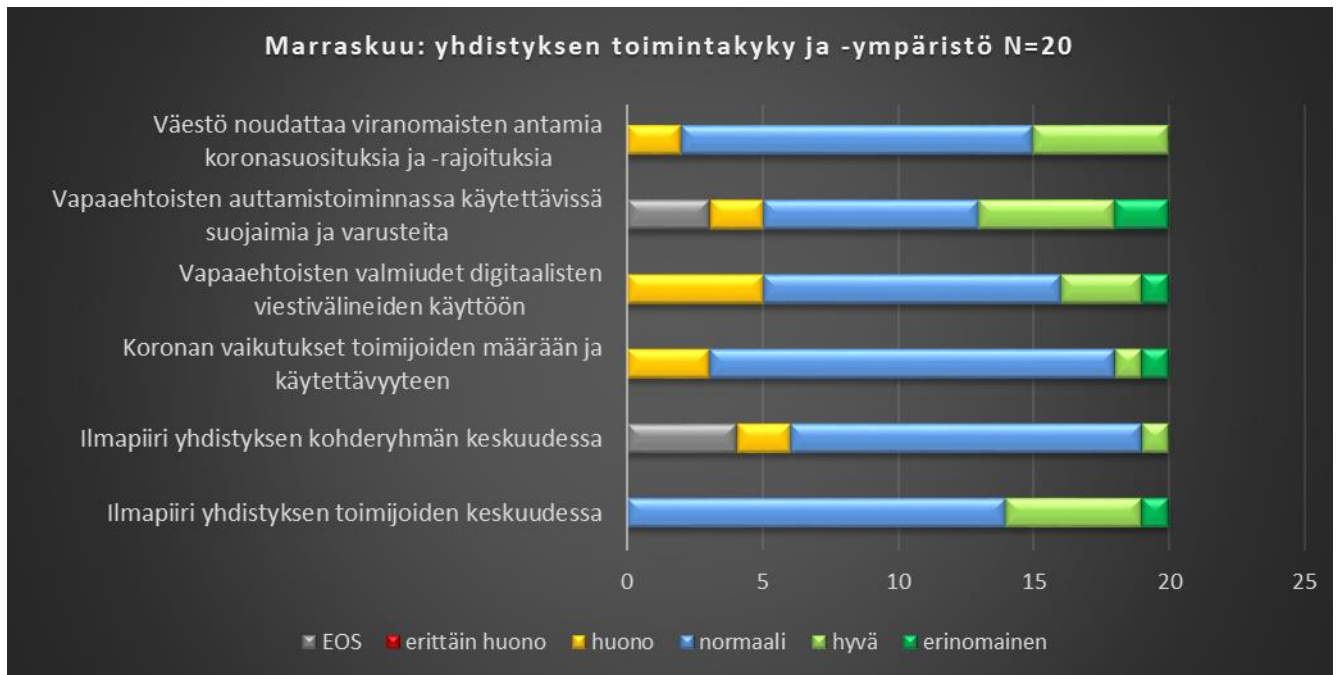
Vastanneissa yhdistyksissä oli maakunnallisia tai alueellisia järjestöjä, joilla on palkattua henkilökuntaa, sekä paikallisia pelkästään vapaaehtoisvoimin toimivia yhdistyksiä. Kyselyn vastaajissa on muutamia maakunnallisia järjestöjä, jotka vastasivat laajemman yhdistyskentän puolesta.

Yhdistyksen toiminnan järjestämistapa vastaushetkellä

Yhdistyksen arvio omasta kyvystään osallistua viranomaisten tai kuntien pyynnöstä koronauttamistehtävälle

Yhdistyksen arviot ja havainnot toimintakyvystään ja -ympäristöstään

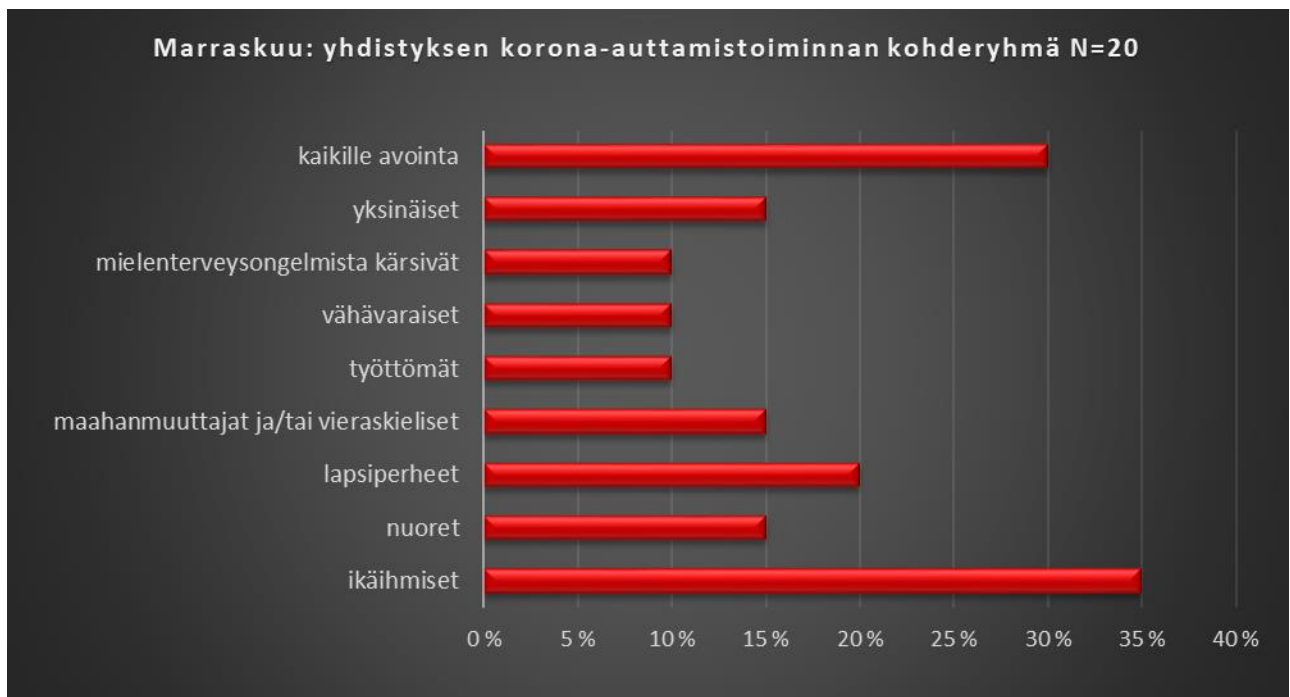
Yhdistyksen toimintakyvystään ja -ympäristöstään tekemien arvioiden ja havaintojen keskiarvot kuukausittain

Yhdistyksen arvioivat yllä olevia osa-alueita arvoasteikolla 1-5, jossa 1 = erittäin huono ja 5 = erinomainen.

Suurimmalla osalla vastaajista (80%) on edelleen myös kasvokkain tapahtuvaa toimintaa. Syys- ja marraskuun välillä vastauksissa ei ole havaittavissa suuria muutoksia. Syvällisempiä johtopäätöksiä ei tilanteen muutoksen osalta voi kuitenkaan tehdä, koska suurin iso osa vastanneista yhdistyksistä on vaihtunut syys-marraskuun kyselyjen välillä.

Yhdistyksen ilmoittama marraskuussa käynnissä oleva korona-auttamistoiminta

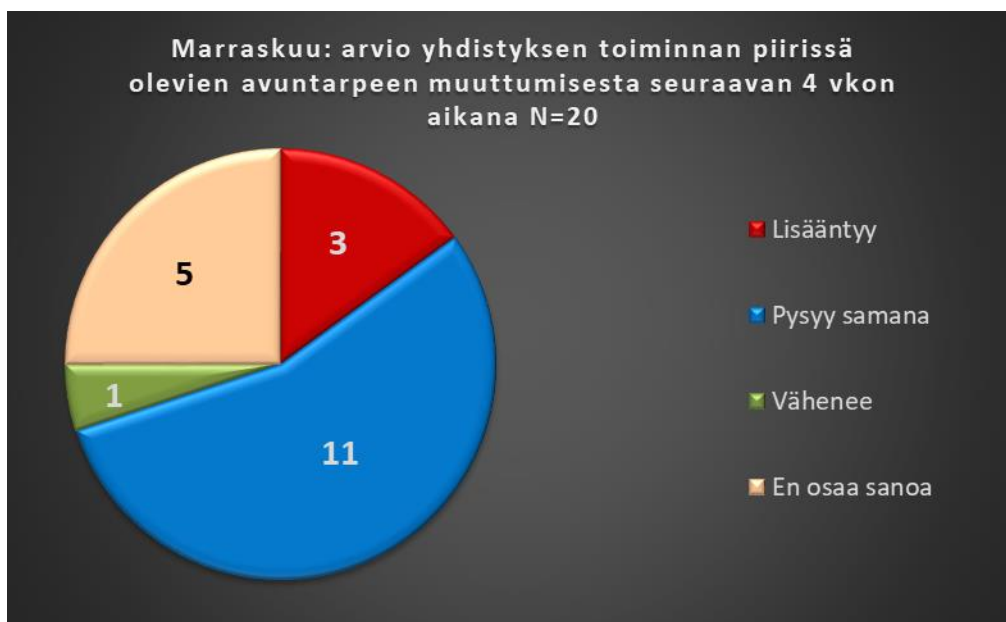
Yhdistyksen korona-auttamistoiminnan kohderyhmät

Marraskuun kyselyyn vastanneissa oli syys- ja lokakuuhun nähden vähemmän sote-järjestöjä, joka näkyy myös suurina muutoksina auttamistoiminnan toteutustavoissa ja kohderyhmissä syys- ja marraskuun aikana. Syvällisempää analyysia ei tilanteen muutoksen osalta voi kuitenkaan tehdä järkevästi, koska suurin iso osa vastanneista yhdistyksistä on vaihtunut syys-marraskuun kyselyjen välillä.

Yhdistyksen arvio koronatilanteen vuoksi haavoittuvimmassa asemassa olevista kohderyhmistä

Marraskuun kyselyssä vastaajien arvioissa mielensterveysongelmat nousivat aiemmasta ja laski työttömien ja lapsiperheiden osalta. Huoli ikäihmisistä ja vähävaraisista korostui edelleen. Syvällisempää analyysia ei tilanteen muutoksen osalta voi kuitenkaan tehdä järkevästi, koska suurin iso osa vastanneista yhdistyksistä on vaihtunut syys-marraskuun kyselyjen välillä.

Yhdistyksen arvio toiminnan piirissä olevien avuntarpeen muuttumisesta tulevan 4 vkon aikana

YHDISTYSTEN KYSELYSSÄ KOHDERYHMISTÄ JA AVUNTARPEESTA ANTAMIA LISÄTIETOJA:

Pohjois-Karjala:

- Työllisyyspalvelujen asiakkaat: Odottavan rauhallinen. Varuillaan ollaan, mutta toisaalta ei olla ehkä niin pelokkaita kuin keväällä, koska käsidesit, suojaetäisyydet ja maskit ovat tulleet paremmin osaksi arkipäivää. Turnausväsymystäkin havaittavissa ja jonkinasteista passivoitumista. Kevään kaltainen täyssulku olisi varmasti monelle todella masentavaa. Mahdollisuuksia esim. työkokeilu- ja yhdistystyöpaikkoja normia huonommin saatavilla ja työttömyysluvut ovat karneat. Vaikuttaa toki mielialoihin ja huolta tulevaisuudesta on, mutta silti nämä eivät ole enää olleet päällimmäisinä asiakkaiden mielissä kuten keväällä.
- Ikämiehet: "Tilanne ei ole katastrofaalinen, vaikka tauti on arvaamaton." Ajatellaan jopa, että tilanne meillä hyvä, turha pelätä. Selvästi tilanteeseen on totuttu ja korona-tilanteesta huolimatta halutaan kohdata ja pitää yllä sosiaalisia suhteita.
- Maahanmuuttajat: Rungas etäopetus aiheuttaa edelleen haasteita. Kontakteja ja vuorovaikutusta kaivataan, ja ne toiminnot, jotka pyörivät (tyyliin perhekerhot, kohtaamispaikat) ovat suosittuja. Kuuleman mukaan tulijoita olisi jopa enemmän kuin pystytään ottamaan.

On siis koettu erittäin tärkeäksi, että järjestöjen lähitoiminnot (kerhot ja kohtaamispaikat) ovat olleet syksyllä auki. Keväästä on kerrottu, että monenlaisia ongelmia aiheutti suomalaisten kontaktien vähyys, kun kaikki lähiryhmät olivat tauolla. Nämä ryhmät/toiminnot ovat tärkeä paikka tiedonsaamiselle/arkeen liittyvien kysymysten esittämiselle/arkaluontoisten henk.koht. ongelmien esiin nostamiselle/suomen kielen harjoittelemiselle normaalioloissa.

- Tapahtumien peruuntuminen lisää yksinäisyyttä ja turvaattomuutta. Maaseudulla mm peijaiset on peruttu, mikä on syksyn odotetuina kokoontuminen ja kohtaaminen. Samoin joululaulutilaisuuksien tilanne.
- Asukkaat suhtautuvat vakavasti viranomaisten antamiin ohjeisiin ja suosituksiin.

Pohjois-Savo:

- Tilanteen pitkittyessä on ikäihmisten mielialoissa ollut huomattavissa alakuloisuutta siitä, että kanssakäyminen esim. kerhotoiminta, harrastustoiminta jne. on vähentynyt, samoin tapaamiset suvun kesken. Tuleva joulukuu tuntuu ahdistavan jo niitä, jotka ovat tottuneet perhejouluun viettoon. Lisääntyneet koronatartunnat Suomessa herättävät huolta ja ahdistusta riskiryhmäläisissä, vaikka oman kuntamme tilanne onkin ollut nyt nolilla.
- Nilsiässä altistumisryppäitä sekä tartuntoja. Kuopion alueella kiihtymisvaihe menossa. Ihmisten maskinkäyttö lisääntymässä.
- Ikäihmisten osallistuminen tilaisuuksiin on hieman vähentynyt. Se saattaa johtua kaupungin toimista. Tapahtumien vetäjät sopivat enemmän asioita puhelimesta. Muutama pelkotila omaisten puolesta.
- Osaan ruokajonon asiakkaista korona vaikuttanut paljon, esim. työttömäksi jääneiden kohdalla. Osalle korona ei ole tehnyt juurikaan muutoksia elämään. On ikäihmisiä, jotka eivät uskalla tulla ruokajonoon. Mielenterveyden ongelmista kärsivät saattavat jäädä yksin kotiin.

- Yhteistyö srk:n kanssa hedelmällistä.
- Maaseudulla tilanne yleensä hyvä. Naapuriavusta puhutaan, ei se mene niin! Naapuri on viimeinen, jolle näytetään oma avuttomuus.

Onko tiedossanne ryhmiä, jotka ovat korona-avun tavoittamattomissa? Miksi? Millaiselle avulle heillä on tarvetta?

Pohjois-Karjala:

- Ihmiset, jotka eivät käytä nettiä / somea, ovat vaarassa jäädä syrjään.
- "Maahanmuuttaneille enemmän keskusteluapua, suomenkielen oppiminen puheentuottaminen hidastuu.
- Ikäihmisten ja muiden ikäluokkien liikuntaan tarvitaan enemmän mahdollisuuksia. Kunto pysyy, kun on turvallista ohjelmaa kotoa käsin."

Pohjois-Savo:

- Syrjäseudulla yksin asuvat, jotka eivät ole esim. kotihoidon piirissä tarvitsevat tod. näk. vähintään asiointiapua.

Millaista uutta auttamistoimintaa yhdistyksenne on suunnitellut tai valmistautunut ottamaan käyttöön koronatilanteen kiristyessä? Hyviä korona-apuun liittyviä käytänteitä, innovaatioita tai ideoita muille yhdistyksille jaettavaksi?

- Yhteinen ulkoilu, pienet kokoontumiset. Joku Valonpisara- tapahtuma olisi tarpeen ennen joulua. Pimeä syksy tarvitsee jotain, mitä odottaa ja mikä katkaisee arjen. (Joulu ilman juhlaa tai läheisiä ahdistaa.)
- Tarvitaan ilmaisia ohjelmia joko televisioon tai valvotuille somekanaville.
- Suunnitelmissa avustavien henkilöiden vakuutusturvan selvitys.